

למנוחת הבעל ז"ל שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

כניסת השבת:

16:18

יציאת השבת:

17:19

ר"ת: 17:51

לקבלת העלון

במייל – שלחו

הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

ויגש

ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו (מה,א)
 איתא במדרש (ב"ר צג,ד) לא זו יהודה מהשיב ליוסף עד שעמד על ליבו. והיינו שבדבריו עורר יהודה ביוסף את האהבה והגעגועים לאביו, עד כדי כך – שלא יכול יוסף להתאפק, ונתמלאה סאת האהבה הגדולה לבית אביו, ובקרבו להטה להבת אש להתוודע אל אחיו ברגע זה ולצעוק "אני יוסף" ואינו יכול כבר לעמוד בכוחותיו הטבעיים להמשיך ולהתנכר אל אחיו, נו... שיצעק אני יוסף, לא! עדיין אינו צועק! ומדוע? מפני שהמצרים הנצבים עליו ישמעו, ויתביישו אחיו בדבר, ואינו רוצה לגרום לאחיו בושה מפני המצרים. והנה כאשר מתבוננים אנו במעשה זה, הרי שזה נורא נוראות! מצד אחד יוסף אינו מסוגל עוד לסבול ולשאת את ייסורי האהבה והגעגועים לבית אביו, ומשתוקק הוא בתכלית התשוקה להתוודע אל אחיו, וידוע מש"כ בספרים הקדושים, כי אילו היה יוסף מתאפק עוד מעט קט, לא היתה נגזרת גזירת עשרה הרוגי מלכות, ועם כל זאת "ולא יכל יוסף להתאפק", אכן ברגע שרואה שאם יתגלה עתה לאחיו לעיני המצרים, יגרום להם שיתביישו, אזר יוסף חלציו, ונתגבר בגבורת ארי, ונתעלה בכוחות על טבעיים, ומתאפק מלהתגלות לפניהם עד שיצאו כל הנצבים עליו. והרי יש לנו לדעת שלא היה זה בית הסוהר וכדו' אשר מיד כשמקבלים פקודה לצאת יוצאים, אלא בבית המלכות עסקינן ששם נוהגים חוקי וגינוני המלכות, ובוודאי היו יוצאים כל אחד ואחד בנחת ולאט, מתוך קידה והשתחויה לעבר המלך, ואילו יוסף יושב וממתין עד שיצאו כולם, וכל זאת לאחר שכבר הודגשה סאת האהבה בליבו ואינו יכול להתאפק, ואעפ"כ יושב הוא ומתאמץ בשארית כוחותיו ואינו מתגלה עדיין, וכ"ז למה? כדי שלא לבייש את אחיו! בפני מי? בפני כמה ערביים! והרי דברים אלו נוקבים ויורדים חדרי בטן, עד היכן יש להיזהר בכבוד האדם...

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו פי נבְּהֵלוּ מִפְּנֵיו (מה,ג)
 מדוע לא הכירו האחים את יוסף עד עכשיו?

אומר על זה בספר 'שלמה חדשה', שכדי ליישב קושיא זו, עלינו להתבונן במאורע המסופר בספר מלכים אודות המפגש של יהורם בן אחאב עם אלישע הנביא. היה זה כאשר יהורם מלך ישראל, שהיה רשע, אם כי במידה פחותה מאביו, ביקש לצאת במלחמה נגד מישע מלך מואב אשר מרד בו, אולם מאחר וחשש לצאת לקרב לבדו, פנה אל יהושפט, מלך יהודה שהיה צדיק, וביקש ממנו לחבור אליו. יהושפט נענה לקריאה ושניהם יצאו למלחמה, אולם בדרכם כלו לפתע המים. חשש כרסם בליבו של יהורם. "יתכן כי ה' רוצה להמית את כולנו" – הביין – "הלא אין אפשרות להתקיים ללא מים!". מלך יהודה, שהיה שותף לדאגותיו, נענה ואמר לעומתו: "וכי אנו יכולים לדעת בדיוק מה רצון ה'? הלא יש נביא בישראל, הבה ונלך אליו!". וכך הלכו שניהם אל אלישע הנביא. מיד בראותו את יהורם, קרא אליו אלישע: "מדוע הנך בא אלי? לך אל נביאי

אביך ואמך, אשר הרגה את נביאי ה'!, ואחר הוסיף: "חי ה'... אשר עמדתי לפניו כי לולי פני יהושפט מלך יהודה... אם אביט אליך ואם אראך" (מלכים ב' ג, יד) כלומר: אלמלא יהושפט מלך יהודה בא עמך, לא הייתי מביט כלל לכוונך. ונשאלת השאלה מדוע כופל הנביא את דבריו ואומר: "אם אביט אליך ואם אראך"? התשובה לכך נמצאת בגמרא האומרת (מגילה כח, א) אסור להסתכל בצלם דמות אדם רשע, "וה"מגן אברהם", (סוף סימן רכ"ה בשלחן ערוך) פוסק להלכה שאסור להסתכל בפני אדם רשע, כשכוונתו היא שאסור להביט בעיניו של אדם רשע, אולם אין איסור בראיה בעלמא. זהו שאמר אלישע ליהורם: "אם אביט אליך", לא אביט בך שכן רשע הנך, ואפילו "אם אראך" בראיה בעלמא לא הייתי רואה אותך אלמלא יהושפט.

על המהרי"ל דיסקין, העלילו פעם המשכילים עלילת שווא, שכביכול שלח ידו בכסף שהופקד אצלו, והתלוננו במשטרה שהוא גנב. כתוצאה מתלונה זו הושלך הרב לכלא ונשקפה סכנה לחייו. השתדלנים מקרב הציבור החרדי השיגו עבורו את העורך דין הגדול ביותר ברוסיה שהיה יהודי מומר. עורך הדין בא אל הרב לכלא לדבר עמו אודות קו ההגנה שינקוט במשפטו. בעת הפגישה, ישב המהרי"ל כשפניו כלפי מטה, בלי להביט בפני העורך דין, וכך ענה לשאלותיו. בסוף הפגישה שאל העורך דין: "כבוד הרב, מדוע אינך מסתכל עלי?" והרב ענה בפשטות: "כי אסור להסתכל בפני אדם רשע!" הגיע המשפט. התביעה הציגה את כתב האישום, ואז נעמד עורך דינו של המהרי"ל ואמר כך: "כבוד השופט! ברצוני לתאר לך מיהו הנאשם. הוא הרי יודע היטב שחיי תלויים בי, ואף על פי כן בפגישתו עמי לא הסתכל עלי, כי על פי צווי תורתו אסור לו להסתכל בפני אדם רשע. אמור לי אתה, כבוד השופט, היתכן שאדם כזה הוא גנב?" ואכן השופט קבל את הטענה וזיכה את המהרי"ל מכל אשמה.

סיפור דומה ארע עם ה"חפץ חיים" זצ"ל:

בעת מלחמת העולם הראשונה העלילו על תלמיד ישיבתו כי הוא מרגל ובקשו לגזור עליו גזר דין מוות. בא ה"חפץ חיים" להעיד עליו עדות אופי, שבחור טוב הוא ואינו מרגל. לפני שנעמד ה"חפץ חיים" להעיד, אמר עורך הדין של הבחור כי ברצונו להקדים ולספר סיפור על ה"חפץ חיים", שידע השופט במי מדובר: פעם כשהיה בתחנת הרכבת גנב לו מישהו את המעיל, והוא רץ אחרי הגנב וצעק לעברו: "אני מוחל לך, אני מוחל לך, שלא תיכשל, חלילה, בעוון גניבה!". ניתן להבין מכאן, איפוא, כמה צדיק הוא אדם זה! "ואתה מאמין לסיפור הזה, האו?" שאל השופט את עורך הדין. "אינני יודע אם להאמין או לא להאמין", ענה העורך דין, אך זה ברור שעלי ועליך לא מספרים סיפור כזה..."

מעתה יבואר מה שהקשנו אודות האחים אשר לא הכירו את יוסף, סבורים היו שמדובר במושל מצרי, רשע מרושע, אשר כבר הספיקו לטעום את "נחת זרועו" בצרות הצוררות שהביא עליהם, ומשום כך הם נמנעו מלהביט בפניו. אמנם ראייה בעלמא מותרת במקרה כזה, אך מאחר ופרצופו של יוסף השתנה בגלל הזקן שגידל, הם התקשו לזהות אותו בראיה כזו, ורק כאשר אמר להם "אני יוסף" הם הביטו בו וזיהו אותו. (ומתוך האור).

אָנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מִכְרַתֶּם אֹתִי מִצְרֵימָה (מה, ד)

במדרש בראשית רבה (צג, ח) – כתוב שיוסף אומר לאחים "אָנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם", והם לא מאמינים לו, ואז הוא הראה להם שהוא מהול, ויש להקשות על כך, מה יש לו להראות להם שהוא מהול, אם הוא מהול זה אומר שהוא צדיק? הרי ידוע שהרבה אנשים במצרים עשו מילה בעקבות דרישת יוסף שמי שרוצה לקבל אוכל חייב לעשות מילה, זאת ועוד שאפילו בלעם הרשע נולד מהול (אבות דרבי נתן פרק שני, סימן ה' וכן בילקוט שמעוני) אלא אומר הרמ"ק שכאשר הראה יוסף לאחים שהוא מהול ראו האחים שם שדי מאיר על אותו מקום ובכך ראו שהוא צדיק, כי מי ששומר על הברית שלו שם שדי שרוי עליו, ומי שלא חס ושלום האות י' מסתלקת ממנו ונשאר רק "שד". בזכות ששומר יוסף על הברית ועמד בניסיון של העריות זכה להגיע לגדולה ולמלוכה. כאשר לאדם יש יצר בעריות והוא מתגבר עליו, זוכה ששם שדי ישרה עליו. ואיפה זה רמוז? לוקחים מילוי אותיות של המילה יצר – יוד צדי ריש תיבות שדי.

וּלְאָבִיו שֶׁלַח פְּזֹאת עֲשֶׂרָה חֲמֵרִים נְשָׂאִים מְטוֹב מִצְרִים וְעֶשֶׂר אֶתְנֵת נְשָׂאת בָּר וְלָחֶם וּמְזוֹן
לְאָבִיו לְדֶרֶךְ (מִה, כג)

רש"י כתב: מצינו בתלמוד ששלח לו יין (ישן) שדעת זקנים נוחה הימנו. אולי אפשר לומר שיוסף שלח לו יין דווקא לרמוז לו כמו שיין משתבח עם השנים ועולה ערכתו כך גם הוא יוסף השתבח עם השנים ושומר על קדושתו ועלה ערכו (עורך העלון).

וּלְאָבִיו שֶׁלַח פְּזֹאת עֲשֶׂרָה חֲמֵרִים נְשָׂאִים מְטוֹב מִצְרִים וְעֶשֶׂר אֶתְנֵת נְשָׂאת בָּר וְלָחֶם וּמְזוֹן
לְאָבִיו לְדֶרֶךְ (מִה, כג)

רש"י כתב: מצינו בתלמוד ששלח לו יין (ישן) שדעת זקנים נוחה הימנו. ביאור פסוק זה אומר המהר"י אסאד, נראה על פי מה שמצינו בגמרא (תמיד כט, ב): "כל העצים כשרים, חוץ מן זית וגפן". כלומר, כל העצים כשרים למערכה בבית המקדש, חוץ מן הגפן והזית. ומדוע? משום שכל העצים יכולים להישרף, אבל לגפן ולזית יש 'פרוטקציה' בזכות צאצאיהם! ומי הם ה"צאצאים" שלהם? יין ושמן. יין ושמן באים במנחות ומצילים את אבותיהם שלא יישרפו. יעקב אבינו אמר כל הזמן: "כִּי אֵרָד אֶל בְּנֵי אֶבְרָם שְׂאֵלָה". מדוע? כי סבר שיוסף יפה התואר והמראה ודאי חטא, ואם הוא חטא ונשלח לגיהנום – הרי שגם הוא (יעקב) בעצמו ישלח אחריו לגיהנום כי יש לו בן רשע. לכן שלח לו יוסף יין ישן, לרמוז לו שכשם שהגפן אינה נשרפת כי יש לה בן צדיק – יין, כך גם בנו של יעקב צדיק הוא, ויציל את אביו מדינה של גיהנום.

וְעַתָּה אֵל תַּעֲצְבוּ וְאֵל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם פִּי מִכְרַתֶּם אֹתִי הֲנֵה פִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם
(מִה, ה)

וְעַתָּה אֵל תַּעֲצְבוּ וְאֵל יַחַר בְּעֵינֵיכֶם פִּי מִכְרַתֶּם אֹתִי הֲנֵה פִּי לְמַחִיָּה שְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לְפָנֵיכֶם

בס"ד רמוז בפסוק בראשי תיבות למפרע: אבא שאל תוכי כמהול – יוסף ידע כי יעקב אבינו ירצה לדעת אם יוסף נשאר בצדקתו ושומר על חותם ברית הקודש שלו (ככתוב בפסוק כח: "וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי"), ולכן רמז יוסף בתשובתו לאחים בר"ת של הפסוק 'אבא שאל' – תגידו לו ש'תוכי כמהול' – שלא פגמתי בברית הקודש ושמרתני על עצמי במצרים. ואכן גם בפסוק אחד לפני (פסוק ד'): "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו גִּשׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אָחֵיכֶם אֲשֶׁר מִכְרַתֶּם אֹתִי מִצְרֵימָה. רש"י כתב: "והראה להם (לאחים) שהוא מהול".

עוד אפשר לומר שרמוז בראשי תיבות: האות (שראיתם אותי מהול) כשלום (שחשש יעקב שיצטרך לרדת לגיהנום אם יוסף חטא, אז זה ירמוז לו שכאשר ילך, ילך הוא לשלום) אל אביך.

וַיֵּרָא אֶת הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שֶׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם (מִה, כז)
פירש"י שנתן לו סימנים במה היה עוסק כשפירש ממנו, פרשת עגלה ערופה. יש להבין למה מסר יוסף דוקא סימן זה, ולא נקט סימנים אחרים? ואפשר לפרש עפ"י מעשה שהיה בוילנא בזמן הגר"א (יש אומרים שהיה זה עם המהר"ל בפראג), באשה עגונה שעזבה בעלה אחר נישואיה, ונעלם מביתו. ולאחר שנים רבות בא אדם ואמר שהוא הבעל שנעלם, ונתן סימנים ברורים היכן היתה החתונה ומה היה וכו'. ואמרו זה להגר"א. אמר להם שבשבת יביאוהו לבית הכנסת ושם יאמרו לו שישב במקומו הקבוע שישב פעם. ועשו כדבריו, ולא ידע האיש היכן מקומו. כך נודע שהינו בן-בליעל שרצה לרמות ולשקר. ואמר הגר"א שכל הסימנים שנתן הרמאי אינם ראייה כי יתכן שפגש פעם את הבעל האמיתי ומפיו נודע לו הכל. אבל על דבר שבקדושה, הכין המקום בבית הכנסת, לא נתן דעתו שצריך לברר אצל הבעל, כי הרשע לא יחשוב בעניני קדושה מטבעו. וזה ששלח יוסף ליעקב סימן מובהק כי יוסף הוא לא רמאי. כי מי שרמאי לא היה נותן את דעתו לברר על תלמודו, היכן למד ובאיזה ענין. ויותר מזה רצה יוסף להראות ליעקב, שבכל השנים עדיין הוא בצדקו, שהרי זכר לשלוח סימן מתלמודו שלמד עם יעקב, ואילו היה רשע לא היתה דעתו על סימנים אלו (דרכי מוסר)

וְשִׂאוֹל בֶּן הַפְּנֵעִיט (מו"י)

הובא בספר "אוצרות סופרים": באחת החתונות של בן משפחת הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, בעת ההמתנה לבואם של החתן והכלה, פגש מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל ברבה של יהדות בלגיה, הגאון האדיר רבי חיים קריזוירט זצ"ל. "הבה נשוחח קמעא בלימוד עד שיבוא החתן" - הציע הגאון מבלגיה, והגאון רבי עובדיה יוסף הנהן בראשו לאות הסכמה. "אולי נעבור יחדיו על התלמוד הבבלי ונראה היכן מוזכר התנא אבא שאול" - הציע האורח מבלגיה כמחווה לבעל השמחה הגאון רבי בן ציון אבא שאול, מרן שליט"א נענה לאתגר, "כבודו יאמר את הראשון ואני את השני וכן הלאה..." השניים התחילו לומר, כשאמר מרן שליט"א את המקום הרביעי בש"ס שבו מוזכר שמו של התנא אבא שאול, העיר לו הגאון מבלגיה ואמר: "כבודו, דילג על מקום לפני כן שבו מוזכר שמו של התנא! הלא בגמרא פלונית בדף זה וזה מוזכר!" חייך מרן שליט"א ואמר: "יעיין כבודו בבקשה במהרש"א שם ויראה שאין זה התנא אבא שאול, אלא מדובר שם בחכם אחר הנקרא אבא שאול בן בטנית..." (משוש תבל).

וילקט יוסף את כל הפסוק הנמצא בארץ מצרים ובארץ פנען בשבר אשר הם שברים (מו"י)
ביאר הגאון רבי מוקיץ שלי זצ"ל, מרבני תוניס, בספרו "מעשה חושב", שאפשר לרמוז את מה שכתבו המפרשים זצ"ל, כי יוסף לא רצה לקחת מאיתם מטבעות כסף בצורתם אלא אחר ששברו אותם חתיכות חתיכות, כי היתה צורת עבודה זרה חקוקה עליהם. והנה, אמרו חז"ל בגמרא בעבודה זרה (דף נב): שדוקא גוי שעובד עבודה זרה יכול לבטלה, ע"י שישבור אותה הוא, אולם מי שלא עובד אותה אינו יכול לבטלה ע"י שישבור אותה. ומעתה, הדיוק בפסוק נפלא: בְּשִׁבְרֵי אֲשֶׁר הֵם שְׁבָרִים, דקדק לומר "הם" וכונתו, דוקא מה שהמצרים שוברים כדי לבטל העבודה זרה, שאם היה יוסף שובר את הע"ז לא היתה מתבטלת. (אור החמה - חורב)

לְמַה נִּמְוֹת לְעֵינֶיךָ גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אֲדַמְתָּנוּ (מו"י)

נשאלתי, כותב רבי שלמה אמסלם זצ"ל בספר 'בני שלמה': איך שייך מיתה באדמה, בשלמה לגבי אדם שייך לשון מיתה, אומנם באדמה, איך יכון לשון מיתה, כי הרי "הארץ לעולם עומדת". והשבתי דהרי "מי שאין לו בנים חשוב כמת" (גדרים סד) כיון שאינו עושה פירות. וכן גם הארץ, זו היא מיתתה אם אינה עושה פירות, וגם לשון הולדה נאמר בה, שנאמר (ישעיהו נה, י): "כי אם הָרְוָה אֶת הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ" - כי הפירות שלה הם הבנים שלה.

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, שגיב בן רותי.

הצלחה ופרנסה טובה: לשגיב בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נאורה ז"ל.